

SOCIALFÖRVALTNING

Handläggare: Therese Lantz
Titel: Förändringsledare, förvaltningsjurist
E-post: therese.lantz@norrtalje.se

Till: Socialnämnden

Hemställan till kommunfullmäktige gällande insatser utan behovsprövning utifrån ny socialtjänstlag

Förslag till beslut

Socialnämndens arbetsutskott föreslår

Socialnämnden hemställer

1. Kommunfullmäktige beslutar att socialnämnden får bevilja insatser utan behovsprövning.
2. Kommunfullmäktige beslutar att beslutet gäller från och med 2025-07-01 under förutsättning att riksdagen fattar beslut om att anta ny socialtjänstlag.

Sammanfattning

Den 23 januari 2025 beslutade regeringen om propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (prop. 2024/25:89). Den nya lagen föreslås träda i kraft 1 juli 2025. Den nya socialtjänstlagen kommer att möjliggöra för socialtjänsten att fatta beslut om att insatser ska ges till enskilda utan behovsprövning. Det föreslås att socialnämnden hemställer att kommunfullmäktige beslutar att socialnämnden får bevilja insatser utan behovsprövning samt att beslutet ska gälla från och med 2025-07-01 under förutsättning att riksdagen beslutar att anta den nya socialtjänstlagen.

Ärendet

Bakgrund

Den 23 januari 2025 beslutade regeringen om propositionen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter (prop. 2024/25:89). Den nya lagen föreslås träda i kraft 1 juli 2025. Syftet med den nya socialtjänstlagen är att socialtjänsten ska bli långsiktigt hållbar genom att socialtjänsten bland annat ska bli mer förebyggande, lätt tillgänglig, jämställd och kunskapsbaserad. Propositionen fokuserar på att stärka och modernisera socialtjänstens arbete med förebyggande insatser, tillgänglighet och samverkan.

De centrala intentionerna är:

1. **Förebyggande arbete:** En central del av propositionen är att socialtjänsten ska ha en tydligare roll i att förebygga sociala problem innan de uppstår. Det innebär att det ska finnas insatser på ett tidigt stadium, för att minska behovet av mer omfattande stöd senare. Utöver detta tydliggörs också kommunens ansvar för planerandet av insatser inom alla verksamhetsområden.

2. **Lättillgänglig socialtjänst:** Socialtjänsten ska vara mer tillgänglig för medborgarna. Detta innebär en förenklad tillgång till stöd och insatser, där invånarna inte ska behöva möta onödiga byråkratiska hinder för att få hjälp.
3. **Insatser utan behovsprövning:** För att öka tillgången till stöd införs en modell där vissa insatser kan ges utan behovsprövning. Detta gör det möjligt för personer i utsatta situationer att få snabbare hjälp utan att behöva genomgå en detaljerad prövning av sina behov.
4. **Samverkan:** Propositionen betonar vikten av samverkan mellan socialtjänsten och andra aktörer, såsom hälso- och sjukvården, skola, polis och frivilligorganisationer. Syftet är att skapa ett mer sammanhållet och effektivt stöd för den enskilde genom ett gemensamt ansvarstagande.

Utöver detta ska socialtjänsten vara kunskapsbaserad, främja jämlika och jämställda levnadsvillkor, ha ett tydligt barnperspektiv samt inriktas på att enskilda ska leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. Förslagen ska ses som en helhet.

I förslaget tydliggörs även socialnämndens ansvar för det generella brottsförebyggande arbetet i kommunen och det särskilda ansvaret för att aktivt förebygga och motverka brottslighet bland barn och unga.

Norrtälje kommun och det sociala arbetet i kommunen står således inför en stor omställning för att socialtjänsten i kommunen ska bli långsiktigt hållbar, förebyggande och kunskapsbaserad.

Den nya socialtjänstlagen kommer att möjliggöra för socialtjänsten att fatta beslut om att insatser ska ges till enskilda utan behovsprövning. I propositionen framhålls vikten av att socialnämnden inför sådana beslut gör noggranna riskbedömningar av om insatsen i fråga är lämplig och verksam att tillhandahållas utan behovsprövning. Vidare ska en planering göras för hela genomförandet av insatsen där uppsökande verksamhet och uppföljning också ingår. För varje insats som ska tillhandahållas utan behovsprövning ska nämnden också besluta om villkor och målgrupp för insats samt om dokumentation ska ske på individnivå eller endast dokumenteras på aggregerad nivå.

Det föreslås att socialnämnden hemställer att kommunfullmäktige beslutar att socialnämnden får bevilja insatser utan behovsprövning samt att beslutet ska gälla från och med 2025-07-01 under förutsättning att riksdagen beslutar att anta den nya socialtjänstlagen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av enheten för strategi och utveckling tillsammans med förvaltningsledningen.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte få några direkta ekonomiska konsekvenser. Beslutet innebär att socialnämnden kan påbörja arbetet med att utreda vilka insatser som ska ges utan behovsprövning. Resurser för detta arbete bedöms rymmas inom tilldelad budget för omställningsarbetet. Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att fördela medel för kommunernas omställningsarbete motsvarande 1.2 miljarder under 2025 och 2.2 miljarder årligen 2026–2028.

Konsekvenser för barn

Socialnämnden bedömer att beslutet inte får några direkta konsekvenser för barn. Beslutet bedöms däremot få indirekta konsekvenser för barn genom att socialnämnden får bevilja insatser utan behovsprövning. Det bedöms vara till barns bästa att socialnämnden tidigt kan möta barns behov. Vidare bedömer socialnämnden att beslutet är i enlighet med den nya socialtjänstlagens intentioner genom att barnrättsperspektivet stärks och att noggranna riskbedömningar ska göras inför varje beslut om insats som ska beviljas utan behovsprövning.

Landsbygds- och skärgårdsperspektiv

Förslaget bedöms inte få några direkta konsekvenser för landsbygd eller skärgård. Beslutet bedöms däremot kunna få indirekta positiva konsekvenser för landsbygd och skärgård genom att socialnämnden får större möjlighet att anpassa insatser efter invånarnas individuella behov.

Catarina Odenberg
Förvaltningsdirektör
Socialkontoret

Beslut skickas till

Kommunkansliet kommunstyrelsekontoret